

De verschillende markten in een economie en de verbanden daartussen

In een economie hebben we te maken met verschillende markten. We onderscheiden:

1. de valutamarkt
2. de vermogensmarkt
3. de aandelenmarkt
4. de goederenmarkt
5. de arbeidsmarkt

1. de valutamarkt:

Op deze markt komen vraag en aanbod van valuta samen. De prijs die hier tot stand komt is de wisselkoers. Als de centrale bank de wisselkoers van een munt niet onbeperkt wil laten stijgen of dalen kan zij op deze markt interveniëren.

De vragers op deze markt zijn mensen die in het land waar de betreffende valuta wordt gebruikt goederen willen kopen of hun geld willen beleggen. Zij bieden dan hun eigen valuta aan en vragen de valuta van het betreffende land.

De aanbieders op deze markt willen juist in een ander land kopen of beleggen. Zij bieden daarom hun eigen valuta aan.

2. de vermogensmarkt:

Op deze markt komen vraag en aanbod van kredieten samen. Op de geldmarkt vraag en aanbod van kortlopende kredieten, op de kapitaalmarkt vraag en aanbod van langlopende kredieten.

De aanbieders op deze markt zijn mensen die hun geld willen beleggen. De vragers op deze markt zijn mensen die geld nodig hebben om bijvoorbeeld aankopen te verrichten.

De prijs die hier tot stand komt is de rente.

3. de aandelenmarkt:

Op deze markt komen vraag en aanbod van aandelen samen. De prijs die hier tot stand komt is de koers. De vragers naar aandelen zijn vaak mensen die hun geld willen beleggen. Als ze een aandeel kopen worden zij mede-eigenaar van het bedrijf. De beloning die zij krijgen is dividend, een deel van de winst. De aanbieders van aandelen kunnen beleggers zijn die van hun aandelen af willen maar het kunnen ook bedrijven zijn die nieuw vermogen willen aantrekken (zij geven dan nieuwe aandelen uit).

Naast de dividend die je op een aandeel kunt krijgen kun je ook koerswinst maken. Als het bedrijf waarvan je aandelen hebt goed gaat zullen veel mensen het aandeel willen hebben en zal de koers stijgen.

3. de goederen- en dienstenmarkt:

Op deze markt komen vraag en aanbod van goederen samen. Hierdoor ontstaat er een prijs. De aanbieders zijn de producenten van goederen en diensten. Als vragers treden op de consumenten, de producenten, de overheid en het buitenland.

4. de arbeidsmarkt:

Op deze markt komen vraag en aanbod van arbeid samen. Arbeid wordt gevraagd door producenten en de overheid, het aanbod wordt verzorgd door de beroepsbevolking.

De prijs die op deze markt tot stand komt noemen we het loon.

Als er zich te weinig mensen aanbieden in verhouding tot de vraag spreekt men van krapte op de arbeidsmarkt.

DE VALUTAMARKT
WISSELKOERS
(externe waarde)

DE VERMOGENSMARKT
a. De geldmarkt
b. De kapitaalmarkt
RENTE

DE AANDELENMARKT
KOERS
(beloning = dividend)

GOEDEREN- en
DIENSTENMARKT
PRIJS
(interne waarde $1/p$)

ARBEIDSMARKT
LOON

Verbanden tussen de verschillende markten:

Stel dat de wisselkoers van de valuta van een land daalt. Dit betekent dat de concurrentiepositie van dat land verbetert. Het wordt nu goedkoper om in dat land te kopen op de goederen- en dienstenmarkt. De vraag op deze markt zal daarom stijgen. Hierdoor zullen de prijzen op deze markt stijgen.

Stel dat de rente op de vermogensmarkt daalt. Het wordt nu goedkoper om te lenen. Mensen zullen hier gebruik van maken en met het geleende geld aankopen verrichten op de goederen- en dienstenmarkt. Hierdoor zullen de prijzen op deze markt stijgen.

Stel dat de prijzen op de goederen- en dienstenmarkt stijgen. Arbeiders zullen hogere lonen eisen ter compensatie van deze prijsstijgingen (prijscompensatie).

Stel dat de lonen op de arbeidsmarkt stijgen. Als niet gelijktijdig de arbeidsproductiviteit stijgt worden de loonkosten per eenheid product hoger. De producenten zullen deze kostenstijging doorberekenen in de prijzen op de goederen- en dienstenmarkt.

Stel dat de rente stijgt op de vermogensmarkt (bijvoorbeeld omdat de ECB de rente verhoogt). Het wordt nu aantrekkelijk om je geld te beleggen op de vermogensmarkt. Buitenlandse beleggers zullen hierdoor aangetrokken worden. Zij zullen de valuta van dit land gaan vragen op de valutamarkt om dit geld vervolgens te gaan beleggen. De wisselkoers zal daardoor stijgen.

Stel dat de prijzen dalen op de goederen- en dienstenmarkt (stijging interne waarde = koopkracht). De concurrentiepositie van dit land verbetert. De export zal toenemen. Hierdoor ontstaat er een grotere vraag op de valutamarkt. De koers van de munt zal stijgen (stijging externe waarde).

Stel dat de vraag op de goederenmarkt toeneemt. Dit zal leiden tot hogere winsten voor de bedrijven. De dividenden op aandelen zullen toenemen. De vraag naar aandelen zal stijgen. De koersen zullen stijgen.

Stel dat de rente op de vermogensmarkt toeneemt. Het wordt dan aantrekkelijk om te beleggen op de vermogensmarkt. Veel beleggers zullen hun aandelen verkopen om het vrijgekomen geld te beleggen op de vermogensmarkt. De aandelenkoersen zullen dalen.

Neem de situatie nu in Griekenland. Obligaties uit dat land zijn niet langer in trek. Maar ook de obligaties uit andere eurolanden zijn wat minder populair. Er ontstaat dus minder vraag naar de euro. De koers van de euro daalt.

Nu de koers van de euro daalt en de dollar ook niet heel populair is zullen mensen andere beleggingen zoeken. Een goed alternatief is goud. Dit kun je kopen op de goudmarkt (een onderdeel van de goederenmarkt). We zien daarom dat de goudprijs stijgt. Je betaalt nu zo'n €30.000 voor een kilo.